

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

ELEANOR SHARPSTON

esitatud 29. juunil 2006¹

1. Käesolevas komisjoni poolt EÜ artikli 226 alusel Hispaania vastu esitatud hagis palub komisjon tuvastada, et Hispaania ei ole õigesti üle võtnud nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamiseõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (edaspidi „direktiiv”) artikleid 1 ja 5.²

ja laenutamisel.⁴ Eelkõige kohustab direktiiv liikmesriike nägema ette teatavatele kategooriatele õiguste omanikest õigusi rentimisel ja laenutamisel.

3. Direktiivi põhjendus 7 on sõnastatud järgmiselt:

Direktiiv

2. Direktiivi eesmärk on kaotada erinevused liikmesriikides autoriõigusega kaitstud teostele ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektidele³ tagatud õiguskaitstes rentimisel

„autorite ja esitajate järjepidev loometegevus ja kunstiline tegevus eeldab piisavat sissetulekut ning eelkõige fonogrammide ja filmide tootmiseks vajalikud investeeringud on eriti suured ja riskantsed; sellise sissetuleku ja tehtud investeeringute tagasisaamise saab tulemuslikult kindlustada ainult juhul, kui asjaomaste õiguste omanikele on tagatud piisav õiguskaitse; [...]”

1 — Algkeel: inglise.

2 — EÜT L 346, lk 61; ELT eriväljaanne 17/01, lk 120.

3 — EÜ õiguse kohaselt hõlmab autoriõigus (*droit d'auteur*) kirjanike, heliloojate, kunstnike jne ainuõigusi, samas kui autoriõigusega kaasnevad õigused (*droits voisins*) hõlmavad esitajate (muusikud, näitlejad jne) ning ettevõtjate (kirjastajad, filmitootjad jne) sarnaseid õigusi. Lühiduse huvides kasutan mõistet „autoriõigusega kaitstavad teosed”, mitte direktiivis kasutatud keerulist mõistet „autoriõigusega kaitstud teosed ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektid”, kuna käesolevas asjas ei ole kõnealune eristus asjassepuutuv.

4 — Põhjendus 1.

4. Artikli 1 lõige 1 kohustab liikmesriike nägema ette õiguse lubada või keelata „artikli[s] 2 [...] sätestatud” autoriõigusega kaitstavate teoste originaalide ja koopiade rentimist ja laenutamist.

— fonogrammi tootjale tema toodetud fonogrammi puhul ja

5. Artikli 1 lõike 2 kohaselt tähendab „rentimine” „kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgil”. Artikli 1 lõike 3 kohaselt tähendab „laenutamine” „kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgita, kui seda teevad üldsusele avatud asutused”.

— filmi esmasalvestuse tootjale tema filmi originaali ja koopiade puhul. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab termin „film” kinematograafilist või audiovisuaalset teost või liikuvaid pilte, koos heliga või ilma.”

6. Artikli 2 lõige 1 sätestab:

7. Artikkel 5 sätestab asjassepuutuvas osas järgmist:

„Rentimise ja laenutamise lubamise ja keelamise ainuõigus kuulub järgmistele isikutele:

„1. Liikmesriigid võivad näha ette erandid artiklis 1 sätestatud üldsusele laenutamise ainuõigusest, tingimusel et vähemalt autorid saavad sellise laenutamise eest tasu. Liikmesriikidele jääb vabadus määratleda kõnealune tasu võttes arvesse nende kultuuri edendamisega seotud eesmäärke.

— autorile tema teose originaalide ja koopiade puhul,

— esitajale tema esitatud teose salvestuse puhul,

[...]

3. Liikmesriigid võivad vabastada teatavad asutuste kategooriad [lõikes 1] osutatud tasu maksmisest.”

12. Artikli 19 lõige 3 sätestab:

8. Direktiivi artikli 15 lõige 1 kohustas liikmesriike direktiivi üle võtma hiljemalt 1. juuliks 1994.

„Mõiste „rentimine” tähendab teose originaali või selle koopiate üldsusele kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgil.

Asjaomased siseriiklikud õigusnormid

Rentimise mõiste ei hõlma kasutada andmist näitusteks, fonogrammide või audiovisuaalsete salvestiste, sealhulgas väljavõtete vormis, üldsusele edastamist, samuti kasutada andmist konsulteerimiseks *in situ*.”

9. Käesolevas asjas arutlusel olevaks Hispaania õigusaktiks on Texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (intellektuaalomandi seaduse konsolideeritud versioon, edaspidi „LPI”).

13. Artikli 19 lõike 4 esimene ja kolmas lõik sätestavad:

10. LPI artikkel 17 annab autorile ainuõiguse oma teoseid kasutada, kaasa arvatud levitamiseõigus.

„Mõiste „laenutamine” tähendab kasutada andmist piiratud ajaks ja otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgita, kui seda teevad üldsusele avatud asutused.

11. Artikli 19 lõige 1 sätestab, et levitamiseõigus hõlmab ka laenutamist.

[...]

Laenutamise mõiste ei hõlma eespool lõike 3 teises lõigus osutatud tehinguid ja üldsusele avatud asutuste vahelisi tehinguid.”

14. LPI artiklitega 17 ja 19 autorile antud laenutamise ainuõiguse suhtes kehtib artikli 37 lõikes 2 sätestatud järgmine erand:

„[...] muuseumid, arhiivid, raamatukogud, dokumendikeskused, fonoteegid või videoteed, mis on üldsusele avatud või mis kuuluvad avalikes huvides tegutsevate mittetulunduslike kultuuri, teadus- või haridusorganisatsioonide hulka, või Hispaania haridussüsteemi kuuluvad haridusasutused ei vaja autoriõiguste omaniku luba ega ole kohustatud teoste laenutamise eest maksuma tasu.”

Hinnang

15. Komisjon väidab, et direktiivi artikli 5 lõige 3 annab liikmesriikidele võimaluse vabastada ainult „teatavad asutuste kategooriad” artikli 5 lõikes 1 sätestatud tasu maksmisest erandina artiklis 1 sätestatud üldsusele laenutamise ainuõigusest. Samas vabastab LPI artikli 37 lõige 2 sisuliselt kogu laenutamise nii kohustusest saada laenutamiseks omaniku luba kui ka kohustusest maksta autorile tasu. Kõnealuse vabastuse tulemusena on kohustus autorile tasu maksta tema teose loata laenutamise eest kohaldatav ainult juhul, kui laenutaja on kas 1) tulunduslik eraõiguslik isik või 2) mittetulunduslik eraõiguslik isik, mis ei ole avalikes huvides tegutsev kultuuri-, teadus- või haridusalane organisatsioon. Kõnealuse kahe kategooria kohaldamisala on siiski nii piiratud, et on alust kahelda, kas sellisel jaotusel on praktilist väljundit. Esimese kategooria puhul on väga vähetõenäoline, et tulu saamise eesmärgil laenutamise tegelev organisatsioon laenutaks tasu võtmata. Kuna direktiivi tähenduses kuulub laenutamine „otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgil” „rentimise”, mitte „laenutamise” mõiste alla, siis ei reguleeri seda direktiivi artikli 5 lõige 1. Teise kategooria puhul on vähetõenäoline, et muuseum, raamatukogu, fonoteek, videoteek või mis tahes muu asutus, kes tegeleb mittetulunduslikul eesmärgil üldsusele laenutamise, ei ole avalikes huvides tegutsev kultuuri-, teadus- või haridusorganisatsioon.

riad” artikli 5 lõikes 1 sätestatud tasu maksmisest erandina artiklis 1 sätestatud üldsusele laenutamise ainuõigusest. Samas vabastab LPI artikli 37 lõige 2 sisuliselt kogu laenutamise nii kohustusest saada laenutamiseks omaniku luba kui ka kohustusest maksta autorile tasu. Kõnealuse vabastuse tulemusena on kohustus autorile tasu maksta tema teose loata laenutamise eest kohaldatav ainult juhul, kui laenutaja on kas 1) tulunduslik eraõiguslik isik või 2) mittetulunduslik eraõiguslik isik, mis ei ole avalikes huvides tegutsev kultuuri-, teadus- või haridusalane organisatsioon. Kõnealuse kahe kategooria kohaldamisala on siiski nii piiratud, et on alust kahelda, kas sellisel jaotusel on praktilist väljundit. Esimese kategooria puhul on väga vähetõenäoline, et tulu saamise eesmärgil laenutamise tegelev organisatsioon laenutaks tasu võtmata. Kuna direktiivi tähenduses kuulub laenutamine „otsese või kaudse majandusliku või kaubandusliku tulu eesmärgil” „rentimise”, mitte „laenutamise” mõiste alla, siis ei reguleeri seda direktiivi artikli 5 lõige 1. Teise kategooria puhul on vähetõenäoline, et muuseum, raamatukogu, fonoteek, videoteek või mis tahes muu asutus, kes tegeleb mittetulunduslikul eesmärgil üldsusele laenutamise, ei ole avalikes huvides tegutsev kultuuri-, teadus- või haridusorganisatsioon.

16. Komisjon leiab, et kuigi direktiivi artikli 5 lõige 3 jätab liikmesriikidele märkimisväärse

hindamisruumi määratlemaks need asutuste kategooriad, kes on tasu maksmise kohustusest vabastatud, ei anna see neile õigust vabastada sellest kõik või peaaegu kõik asutused. Kõikidele või peaaegu kõikidele artikli 5 lõike 1 alusel tasu maksmata kohustatud asutustele kohaldatav „vabastus” muutuks üldreeglik. Kõnealust vabastust ei saa pidada ainult „teatavate asutuste kategooriate” suhtes kohaldatavaks.⁵ Artikli 5 lõiget 3 kui erandit kehtestavat sätet tuleb tõlgendada kitsalt. Kui liikmesriikidel oleks õigus vabastada tasu maksmise kohustusest kõik asutused või peaaegu kõik asutused, kellel muul juhul oleks kohustus tasu maksta, ei oleks artikli 5 lõikes 1 sätestatud kohustusel mingit mõtet.

17. Leian, et komisjoni hagi on põhjendatud. Minu arvates tuleneb direktiivi ülesehitusest ja eesmärkidest ning artikli 5 lõike 3 sõnastusest selgelt, et liikmesriikidel ei ole õigust vabastada tasu maksmise kohustusest praktiliselt kõiki asutuste kategooriaid, mis

muidu kuuluksid artikli 5 lõike 1 kohaldamisalasse.

18. Nagu komisjon õigesti märgib, on direktiivi üheks peamistest eesmärkidest tagada autoritele loometegevuseks piisav sissetulek.⁶ Kooskõlas selle eesmärgiga sätestab artikli 5 lõige 1, et autorid saavad oma teoste laenutamise eest tasu ka siis, kui liikmesriik on näinud ette erandid ainuõigusest lubada või keelata teoste üldsusele laenutamine. Seega, kuigi artikli 5 lõike 1 sätteid peetakse erandiks, peegeldab kõnealune säte tegelikult direktiivi peamist nõuet, et autoritele makstaks tasu kooskõlas direktiivi artiklitega 1 ja 2.

19. Artikli 5 lõige 3 sätestab tegeliku erandi tasu maksmise kohustusest, võimaldades liikmesriikidel vabastada „teatavad asutuste kategooriad” tasu maksmise kohustusest. Sellisena tuleb kõnealust sätet tõlgendada kitsalt. Artikli 5 lõike 3 sõnastus viitab selgelt, et artikli 5 lõike 1 alusel võib tasu maksmise kohustusest vabastada ainult piiratud kategooriad asutustest, millel see kohustus lasub.⁷ Eeltoodu kehtib mitte ainult direktiivi ingliskeelsele versioonile, vaid

6 — Vt eespool punktis 3 toodud põhjendus 7.

7 — Artikli 5 lõige 3 lisati ilmselt selleks, et tulla vastu kahe liikmesriigi soovile vabastada haridusasutuste raamatukogud ja avalikud raamatukogud laenutamisel tasu maksmise kohustusest; vt J. Reinbothe, S. von Lewinski, *The EC Directive on Rental and Lending Rights and on Piracy*, 1993, lk 82.

5 — Komisjon viitab otsusele kohtuasjas C-433/02: komisjon vs. Belgia (EKL 2003, lk I-12191, punkt 20).

ka selle taani-, hollandi-, prantsus-, saksa-, kreeka-, itaalia-, portugali- ja hispaaniakeelse – keeled, milles direktiiv vastu võeti — versiooni kohta.⁸

20. On tõsi, et eeltoodud seisukoht ei ole üheselt tõlgendatav, kuna „teatav“ võib tähendada nii „mõned, mitte kõik“ kui ka „kindlalt piiritletud“. Õigusnorm, mis annab liikmesriigile õiguse kehtestada erimeetmeid, et „ära hoida „teatavat“ maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist“, ei tähenda, et liikmesriigid ei või ära hoida igasugust maksudest kõrvalehoidumist.⁹

21. Samas on Euroopa Kohus selgelt väljendanud, et tõlgendab artikli 5 lõiget 3 kitsalt, sedastades, et „kui liikmesriigis valitsevad asjaolud ei võimalda kindlaks määrata asjakohaseid kriteeriume asutuste kategooriate vahel nõuetekohase vahe tegemiseks, tuleb

kõigilt asjassepuutuvatelt asutustelt nõuda kõnealuse tasu maksmist.”¹⁰

22. Nõustun komisjoniga, et vabastus, mis sisuliselt vabastab tasu maksmise kohustusest kõik need, kes muul juhul oleksid selleks kohustatud, ei ole vabastus, vaid kohustuse tühistamine. Käesolevas asjas ei püüa Hispaania eitada, et vabastuse ulatus kattub põhimõtteliselt asutuste kategooriatega, kes muul juhul oleksid kohustatud tasu maksuma.¹¹ Samas esitab Hispaania mitmeid argumente, mis tema arvamuse kohaselt kinnitavad siseriiklikku seadusandlikku lahendust.

23. Esiteks väidab Hispaania, et komisjon ei ole tõendanud, et LPI artikli 37 lõige 2 toob kaasa konkurentsi moonutamist siseturul. Komisjon märkis 2002. aasta aruandes Euroopa Liidus üldsusele laenutamise õiguse

8 — Vastavalt „certain categories“, „bepaalde categorieën“, „visse kategorier“, „certaines catégories“, „bestimmte Kategorien“, „ορισμένες κατηγορίες“, „alcune categorie“, „determinadas categorías“ ja „determinadas categorías“.

9 — Vt kohtujurist Jacobi ettepanek kohtuasjas C-144/94: Italittica (EKL 1995, lk I-3653, punkt 17).

10 — Eespool 5. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas komisjon vs. Belgia, punkt 20.

11 — Hispaania väidab (tõendeid esitamata) vastureplis, et äriühingud asutavad tihti avalikke laenutamise tegevaid raamatukogusid ja et miski ei takista raamatukogusid omavatel asutustel autoritele viimaste nõudmisel tasu maksta. Oma vastureplis väidab Hispaania veel, et erainitsiatiivi panus Hispaanias üldsusele avatud avalikes huvides tegutsevate asutuste loomisel on olnud väike, mistõttu on kõnealust tühimikku täitnud avalik-õiguslikud asutused.

kohta¹² tõepoolest, et vähemalt aruande koostamise ajal ei esinenud selgeid märke selle kohta, et direktiivis sätestatud suhteliselt madal üldsusele laenutamise õiguse ühtlustamise määr oleks märgatavalt kahjustanud õiguste omanikke või siseturu toimimist. Samuti ei ole komisjon tõendanud, et LPI-s sätestatud tasu maksmisest vabastamise ulatus tõi teoste autoritele kaasa kahju ebapiisava sissetuleku näol, mis takistas viimastel uusi teoseid luua.

24. Ma nõustun komisjoniga, et väidetava rikkumise tuvastamiseks ei ole ta kohustatud tõendama, et LPI artikli 37 lõikes 2 ette nähtud vabastus jätab autorid ilma piisavast sissetulekust või moonutab konkurentsi siseturul. Rikkumismenetluse algatamise aluseks on objektiivne asjaolu, et liikmesriik ei ole täitnud oma kohustusi.¹³ Selleks ei ole vaja tõendada tegeliku kahju olemasolu. Artikli 5 lõikes 1 sätestatud tasu maksmise kohustus on kohaldatav igal ajal, sõltumata sellest, kas see konkreetsel juhul on vajalik, et tagada autoritele „piisav sissetulek” ning arvesse võtmata konkreetsel juhul tasu maksmata jätmise tulemusena tekkinud mõju konku-

rentsile.¹⁴ Samuti eeldab artikli 5 lõikes 3 sätestatud erand alati, et vabastus tasu maksmise kohustusest piirdub „teatavate asutustega”, sõltumata sellest, kas kõnealune piirang on konkreetsel juhul vajalik, et tagada autoritele „piisav sissetulek” ning arvesse võtmata tasu maksmata jätmisest tulenenud mõju konkurentssile, kui muul juhul oleks tasu kuulunud asjaomase asutuse poolt maksmisele.

25. Lisaks näib Hispaania eeldavat, et tasu maksmise nõuet ei pea järgima, kui tõendatakse, et autoritel on piisav sissetulek ja tasu maksmata jätmine ei takista viimastel uusi teoseid luua. Kõnealune argument põhineb aga valel arusaamal üldsusele laenutamise õiguse sisust ja eesmärgist. Kuigi on tõsi, et autorid on juba saanud oma teoste reprodutseerimis- ja levitamiseõiguste tulemusena sissetulekut, ei hõlma viimane raamatuid, mida on laenutatud, mitte müüdnud.¹⁵ On tõsi, et iga inimene, kes laenutab raamatuid avalikust raamatukogust või loeb neid koha- peal, ei ostaks sellise asutuse olemasolu

12 — 12. septembri 2002. aasta aruanne nõukogule, Euroopa Parlamendile ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele Euroopa Liidus üldsusele laenutamise õiguse kohta, KOM (2002) 502 (lõplik), punkt 5.1.

13 — Vt nt 14. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-140/00: komisjon vs. Ühendkuningriik (EKL 2002, lk I-10379, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

14 — Vt laenutamiseõiguse tasu maksmata jätmise mõju kohta siseturule minu 4. aprilli 2006. aasta ettepanek kohtuasjas C-53/05: komisjon vs. Portugal (6. juuli 2006. aasta otsus, EKL 2006, lk I-6215, I-6217) ja kohtuasjas C-61/05: komisjon vs. Portugal (13. juuli 2006. aasta otsus, EKL 2006, lk I-6779, I-6781), punktid 46 ja 47.

15 — Ma toon näiteks raamatud, kuid mõistagi on laenutamiseõigus kohaldatav ka fonogramide ja videogramide puhul, mis on esituste salvestised või filmide või muude audiovisuaalsete teoste koopiad (kuigi videogramme pigem renditakse kui laenutatakse).

puudumisel kõiki laenutatud raamatuid. Samas on olemas selline üldine käitumismudel.¹⁶ Igal juhul on direktiivi aluseks selge poliitiline otsus tagada nii laenutamise ainuõigus kui ka õigus tasule juhul, kui liikmesriik on kõnealuse õiguse suhtes erandi teinud.

Igal juhul ei esita Hispaania tõendeid, mis kinnitaks tema väiteid.

26. Teiseks väidab Hispaania, et komisjon tõlgendab ebaõigesti LPI artikli 37 lõikes 2 sätestatud vabastuse ulatust, mis ei sõltu sellest, kas laenutamine on tulunduslik tegevus, vaid sellest, kas laenutamisega tegelev asutus *kuulub* avalikes huvides tegutsevasse kultuuri-, teadus- või haridusalasesse organisatsiooni. Hispaania peab võimalikuks, et teatavad üldsusele laenutamise tegelevad asutused ei ole tasu maksmise kohustusest vabastatud ja et on olemas tulunduslikke eraõiguslikke asutusi, kes omavad mittetulunduslikku laenutamise tegelevat asutust.

27. Nõustun taas komisjoniga, et tasu maksamise kohustus ei peaks sõltuma laenutamise tegeleva asutuse õiguslikust vormist.

28. Viimase asjaoluna viitab Hispaania komisjoni 2002. aasta aruandes esitatud väitele,¹⁷ mille kohaselt „artiklis 5 sisaldub direktiivi vastuvõtmise ajal tehtud kompromiss siseturu vajaduste ja kõnealuses valdkonnas väljakuunenud liikmesriikide erinevate tavade vahel”. Seega väidab Hispaania, et artikli 5 lõikes 3 sätestatud erandid on kultuurilise tava säilitamiseks piisavad. Liikmesriikidele antud vabadus võimaldab viimastel autoritele ette näha üksnes väga piiratud, sümboolse, isegi olematu tasu. Tõepoolest, Hispaania viitab komisjoni 2002. aasta aruandes esitatud väitele, mille kohaselt „teatavatel tingimustel [artikkel 5] on liikmesriikidel lubatud asendada ainuõigus tasu saamise õigusega või üldse mitte tasu ette näha”.¹⁸ Hispaania väitel kaalub käesolevas asjas kultuuriliste eesmärkide täitmine üles autoritele piisava sissetuleku tagamise tingimuse. Hispaania seadusandja võttis arvesse asjaolu, et Hispaanias kasuta-

16 — Vt täpsemalt nõukogu direktiivi rentimis- ja laenutamise õiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas kohta tehtud esimese ettepaneku seletuskiri, 24. jaanuar 1991, KOM(90) 586 (lõplik), punkt 44, mida olen käsitlenud oma eespool 14. joonealuses märkuses viidatud ettepanekus kohtuasjas komisjon vs. Portugal, punkt 46. Vt samuti eespool 12. joonealuses märkuses viidatud komisjoni 2002. aasta aruanne, punkt 2.

17 — Viidatud eespool 12. joonealuses märkuses, punkt 3.3.

18 — *Ibid.*

takse avalike raamatukogude teenuseid oluliselt vähem kui mujal Euroopa Liidus.

riad hõlmata kõiki asutusi, kes võivad olla kohustatud tasu maksma.

29. Minu arvates oleks direktiivi artikli 5 lõike 1 esimeses lauses sätestatud tasu maksmise kohustus mõttetu, kui teise lause kohaselt oleks liikmesriikidel õigus ette näha tasu määraks null. Artikli 5 lõike 1 teine lause võimaldab liikmesriikidel muuta esimeses lauses sätestatud tasu määra, „võttes arvesse” nende kultuuri edendamisega seotud eesmärke. Samas ei luba artikli 5 lõike 1 teine lause ette näha tasu määraks „null”. Tasu mõistes sisaldub eeldus, et tasu, mida autorid saavad, on piisav nende loominguliste pingutuste kompenseerimiseks.

30. Ka juhul, kui liikmesriikidel oleks õigus näha ette null tasu määr kõikidele laenu- tamisega tegelevate asutuste kategooriatele, poleks artikli 5 lõikes 3 olnud vajadust sätestada, et liikmesriigid võivad vabastada ainult „teatavad” asutuste kategooriad tasu maksmisest. Kuigi artikli 5 lõige 3 jätab liikmesriikidele märkimisväärse hindamisruumi, tuleb selle hindamisruumi raames määratleda need asutuste kategooriad, kes on tasu maksmise kohustusest vabastatud. Nagu eespool öeldud, ei saa kõnealused kategoo-

31. Mis puudutab komisjoni 2002. aasta aruandes toodud väidet, et liikmesriikidel on lubatud „üldse mitte tasu ette näha”, siis selgub kõnealuse väite kontekstist, et see viitab just liikmesriikidele artikli 5 lõikes 3 sätestatud võimalusele „vabastada teatavad asutuste kategooriad [...] tasu maksmisest”. Artikli 5 lõike 3 alusel tasu maksmise kohustusest vabastatud asutused ei maksa (eeltoodud määratlusest tulenevalt) ühelgi juhul tasu. Käesolevas asjas on aga arutlusel küsimus, kuidas tõlgendada artikli 5 lõikes 3 sätestatud erandit. Seetõttu ei leia ma, et komisjoni 2002. aasta aruandes esitatud väide toetaks Hispaania argumente. Seda kinnitab ka aruande punktis 3.4 esitatud komisjoni kommentaarid artikli 5 lõike 3 kohta.¹⁹ Isegi kui komisjoni väide näib selgitavat käesolevas asjas Euroopa Kohtus arutlusel olevat küsimust, on see siiski vaid komisjoni arvamus vaidlusaluse sätte tõlgendamise kohta. Kõnealune arvamus ei ole Euroopa Kohtu jaoks siduv.

19 – „Kuigi artikkel 5 võimaldab liikmesriikidele paindlikkust laenu tamise ainuõigusest erandi tegemisel, peavad nad ette nägema vähemalt autoritele laenu tamise eest tasu maksmise. Liikmesriigid võivad määrata tasu suuruse, kuid see peab olema kooskõlas direktiivi vastavate eesmärkidega ja autorõiguse üldiste eesmärkidega. Liikmesriigid võivad artikli 5 lõike 3 tähenduses tasu maksmise kohustusest vabastada teatavad, kuid mitte kõik asutused.”

Ettepanek

32. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Otsustada, et Hispaania Kuningriik on rikkunud nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamisoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas artiklitest 1 ja 5 tulenevaid kohustusi.
2. Mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.